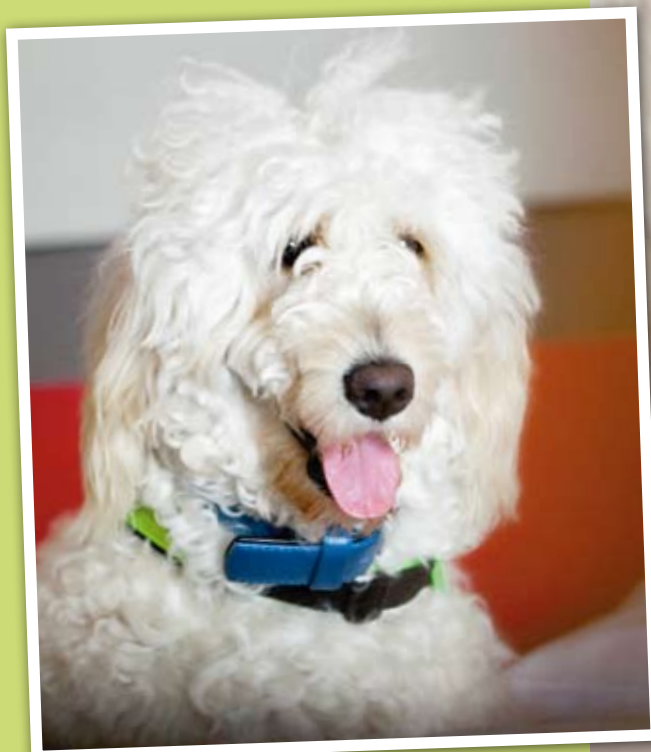

VÅRDHUNDEN LIVIA

är barnens bästa vän

Labradoodlen Livia har ett av hundvärldens viktigaste arbeten. Som vårdhund på Nordens enda barn- och ungdomshospice ger hon ovärderlig tröst åt barn i livets slutskede.

TEXT PETRA KJELLSTRÖM FOTO EMMA MATTSSON

Kärleksfull blandras

■ **LABRADOODLE** har sitt ursprung i Australien där aveln började i syfte att få fram en bra ledarhund som inte fäller hår. Namnet kommer från de två raser som ingår: labrador och pudel.

Hundarna är intelligenta, sociala, glädjefulla och älskar barn. De utbildas ofta till vårdhundar, ledarhundar och assistanshundar.

MYS & LEK. Bruno Cabrera Johannisson tillsammans med sin mamma Josefine Johannisson. Bruno, 2 år, ler och tycker att det kittlar när Livia slickar honom under fötterna.

STUND AV HARMONI. Lille Isac vilar i Ann Edners famn och får bekanta sig med Livia. Han bodde på Lilla Erstagården med sin familj sin sista tid i livet.

På Lilla Erstagården i Nacka får unga med en dödlig sjukdom kvalificerad vård. Men ett minst lika viktigt uppdrag är att göra den sista tiden i deras liv så positiv som möjligt. Det är här Livia, ett år, kommer in. Matte Ann Edner, som är överläkare och medicinskt ansvarig på hospicet, stryker vänskapligt sin hund över huvudet.

– **LIVIAS ARBETSUPPGIFTER** är att finnas till för barnen och deras anhöriga. Hon myser och leker lugna lekar med barnen. Hon sprider glädje bland alla här. En av föräldrarna sa nyligen att Livia måste vara världens bästa sjuksköterska, säger Ann.

I skrivande stund bor fem barn tillsammans med sina familjer på Lilla Erstagården. Steril sjukhusmiljö känns långt borta, trots att flera av barnen har dropp och vårdkvaliteten är mycket hög. Här myllrar det av leksaker och ett stort akvarium fyllt av färgglada fiskar står i ett av allrummen. Varje barn har ett eget rum. På väggarna sitter teckningar och planscher på seriefigurer. Och i korridorerna tassar Livia omkring.

– Hon bidrar till att skapa en harmonisk och trygg atmosfär. Hon hjälper familjerna att fokusera på det positiva trots den svåra och tunga situation som de befinner sig i, säger Ann.

Bruno Cabrera Johannisson, 2 år, är ett av barnen som bor här tillsammans med sin mamma, pappa och storasyster. För några månader sedan drabbades han av en obotlig

sjukdom som gör att hans hjärnvävnad bryts ner. Han har nyligen förlorat synen och har ingen ork kvar i musklerna. Mamma Josefine Johannisson tillbringar all sin tid med honom. Livia har fått fin kontakt med både Bruno och hans mamma.

– Det är så himla mysigt att Livia finns här. Bruno har alltid varit väldigt förtjust i hundar och jag märker att han tycker mycket om henne. Bruno har fortfarande kvar känslan och reagerar positivt på ljud och beröring, säger Josefine.

Livia har följt med in i Brunos rum.

Josefine sätter sig på golvet med Bruno i sin famn. Genast är Livia framme och nosar honom i ansiktet. Hon slickar på hans nakna lilla fot. Det kittlar till och plötsligt ser man Bruno le av välbehag. För ett ögonblick ser

han ut att känna sig som vilken annan glad tvååring som helst.

– **ATT LIVIA FÅR HONOM ATT LE** betyder allt för mig. De stunder som jag vet att han är tillfreds och glad, gör att jag orkar kämpa vidare. Långt därinne är Bruno fortfarande en energisk liten tvååring som vill leka monster. Han är uttråkad och behöver all stimulans han kan få. Jag märker att Livias närvaro väcker lite leklust i honom, säger Josefine.

– Det är häftigt att man kan se resultatet av Livia så direkt. Brunos leende är ett bevis på att hundar behövs inom vården. Jag önskar ibland att man kunde skriva ut hund på recept, säger överläkaren Ann.

MATTE & ÖVERLÄKARE. Ann Edner var fast besluten att driva fram projektet med vårdhund på Lilla Erstagården.

”Livia hjälper familjerna att fokusera på det positiva”

VÅRDEXPERT. Livia kan kammandot *Mysa*, vilket betyder att hon ska stryka sitt lurviga huvud mot barnet.

Hon har alltid varit övertygad om vårdhundens positiva inverkan på sjuka människor. När hon fick jobbet som överläkare på Lilla Erstagården bestämde hon sig för att driva igenom projektet om vårdhund här.

– Det gick faktiskt lätt att få igenom det, framför allt tack vare min mycket förstående chef. Jag har nästan bara hört positiva reaktioner till att projektet skulle dras i gång. Alla som har bott och bor på barnhospicet har också varit oerhört positiva, det är det viktigaste, säger Ann Edner.

Skeptiker till projektet har pekat på allergi-riskerna, även om labradoodlen sägs vara en av de minst allergiframkallande raserna. Hitills har ingen av patienterna eller deras anhöriga på hospicet varit allergiska. Om en sådan patient skulle dyka upp vidtas åtgärder, till exempel att Livia inte får vistas i patientens rum.

– Vi är alltid oerhört noga med Livias hygien. Efter varje promenad rengör jag hennes tassar och nos. Om det är slaskigt ute duschar jag henne i den specialinredda duschen som finns i anslutning till mitt rum. Hon är nog en av Sveriges renaste hundar och folk brukar säga att hon luktar väldigt gott, säger Ann.

Ann har fått hjälp av Ingeborg Höök, som driver Vårdhundskolan, med att välja ut en passande ras och rätt individ.

– När Livia föddes var hon alldeles livlös. Ingeborg satt uppe med henne hela natten för att hon skulle överleva. Valpen var en riktig kämpe och piggade på sig. Därav fick Livia sitt namn, eftersom hon fick livet tillbaka. Ingeborg kände att valpen var ämnad för något stort i världen och så blev det också. Och självklart har hon de egenskaper som krävs för jobbet, säger Ann.

Det är Ann och den erfarna vårdhundsinstruktören Gun-Marie Hedberg på Lidingö Hundskola som tränar Livia. Det är viktigt att allt blir hundraprocentigt rätt. Hon har nyligen lärt sig kammandot *Mysa*, vilket betyder att hon ska stryka sitt lurviga huvud mot barnet. Ann är Livias förare, vilket innebär att Livia följer henne i det dagliga arbetet, från morgon till kväll.

13-ÅRIGA OSKAR

OHLEN, har nyligen flyttat in här tillsammans med sin mamma och pappa. Han och Livia fann varandra direkt. De är i full färd att lägga hundpussel tillsammans. Det går ut på att Oskar gömmer godis i små fack och Livia måste klura ut hur hon ska bära sig åt för att få fram det. Efter några få minuter har hon mumsat i sig allt.

– Jag tycker mycket om att vara med Livia. Hon är alltid glad och slickar mig i ansiktet. Min faster har fyra hundar så jag är hundvan. Ibland är Livia lite busig, hon försökte faktiskt äta upp min Ipod häromdagen, säger Oskar och skrattar till.

Oskar berättar att Livia tycker om att ligga och vila i hans rum när han spelar TV-spel på sin säng.

– Jag tror att hon tycker att det är lugnt och skönt inne hos mig. I går låg hon här inne i flera timmar medan jag spelade. Det kändes mysigt och lite som att vara hemma, säger Oskar och klappar ömt på Livia. ■

Hundar tröstar bättre än nallar

■ **NÄR ETT LEDSET BARN KLAPPAR** en hund minskar stresshormonet kortisol mer än om de blir tröstade av en nalle eller en snäll vuxen. Det visar en ny studie från Wiens universitet. Detta är bara en i raden av forskningsresultat som visar hur mycket hundar påverkar oss.

– Blodtrycket sjunker, stressen minskar och oxytocinet, som styr en rad livsviktiga funktioner i kroppen, ökar kraftigt, säger Ulla Björnehammar, ordförande i organisationen Manimalis.

Funktionshindrade barn som får träffa hundar jobbar hårdare med att lära sig gå, långtidscancersjuka barn får ett uppsving i sitt tillfrisknande, till och med läsinlärning för barn med dyslexi går lättare.

– Det fantastiska är att de här hundarna inte är specialutbildade utan de gör nytta bara för att de är hundar. Förvisso har man kollat att de är mentalt stabila och trygga, men poängen är att det är vanliga hundar som kommer på besök. En förklaring är

nog att hundar är totalt kravlösa. Hundens luras inte utan visar omedelbart och ärligt att den tycker om oss. Det är konstigt att vi inte kan dra mer nytta av det i Sverige när det finns på så många andra ställen, säger Ulla Björnehammar.

Det främsta skälet att hundar används så lite i verksamhet med barn i Sverige är troligtvis rädslan för allergi, det har överbryggat alla andra argument. Enligt Ulla Björnehammar utgår vi i Sverige från att allergi är ett problem och gör därför inget av det här när vi i stället borde vända på steken och se vad vi får.

– Har man inställningen att det går att lösa så går det. Det behövs bara ett annat tänkande.

Österrikiska professorn Kurt Kotrschal menar att barn som varit utsatta för övergrepp har särskilt stor nytta av att umgås med hundar.

– Det har visat sig att hundar kan öppna dessa barns känslor igen och göra dem mogna för även mänskliga relationer, säger Kurt Kotrschal.

TEXT HANS PA KARLSSON

VARM NOS. Närheten av en hund minskar stressen hos oroliga barn.